

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hållbar utveckling, Karin Runnels

Beteckning
Dnr: 22RS8819

Länsstyrelsen Uppsala län
Bäverns gränd 17
751 86 Uppsala

Er beteckning:
M2022/01830

Svar på remiss – ”Lokal och regional klimatomställning - underlag inför klimatpolitisk handlingsplan 2023”

På uppdrag av regeringen har Länsstyrelsen i Uppsala överlämnat rapporten ”Underlag om lokal och regional klimatomställning inför den kommande klimatpolitiska handlingsplanen” för yttrande.

Då det är brådskande att genomföra en samhällsomställning för att begränsa klimatpåverkan ställer sig Region Örebro län i huvudsak positiv till de första åtta första förslagen i rapporten. De övriga två förslagen har Region Örebro län inga synpunkter på. Att kommuner och regioner får bättre förutsättningar att genomföra en samhällsomställning är avgörande för att takten i arbetet ska öka. Dock anser Region Örebro län det vara mycket viktigt att regioner och kommuner även fortsättningsvis, med stöd av den i regeringsformen fastställda kommunala självstyrelsen, själva fattar beslut om sina verksamhetsformer och organisationsformer. Region Örebro län anser således att inrättandet av och den organisatoriska placeringen av en klimatomställningsfunktion och en mobilitets- och tillgänglighetssamordningsfunktion är frågor som regioner och kommuner själva ska besluta om.

Förslag 1 - Nationell samordnare för Färdplan för kommuner och regioners klimatomställning

Region Örebro län ser mycket positivt på att tillsätta en nationell samordnare för att öka takten för kommuner och regioners klimatomställning. För att möjliggöra effektivt arbete med klimatfrågor krävs en helhetssyn och en samordning som sträcker över både politikområden och beslutsnivåer. Det är

viktigt att gemensamma och konkreta mål finns för samtliga aktörer. Region Örebro län är också positiv till förslaget att samordningsuppdraget blir en vidareutveckling av det arbete som de två samordningsuppdragen Fossilfritt Sverige och Agenda 2030 byggt upp.

I de färdplaner som föreslås tas fram bör en tydlig koppling finnas till samarbete med både energi- och klimatrådgivning samt regionala energikontor. I rapporten identifieras problemet:

”... att vissa kommuner inte anser att klimatfrågan ingår i deras kärnverksamhet. Klimathänsyn, åtgärder och investeringar prioriteras ner om det upplevs dra resurser från områden som vård, skola och omsorg.”

Utifrån identifierat problem anser Region Örebro län att det behövs tydligare åtgärder som stärker kommunens roll inom klimatomställningen. Förslagsvis kan nationella riktlinjer för att bemöta problemet och visa vikten och komplexiteten i klimatfrågan tas fram.

Förslag 2 - Myndighetslyft för kommuner och regioners klimatomställning

Under förslag 2 lyfts bland annat utveckling av en gemensam kunskapsarena för kommuner samt utveckling av klimatstatistik. Region Örebro län ser positivt på dessa förslag som borde kunna vara mycket givande för att stärka kommuner i klimatarbetet. Det är en stor fördel om det finns lokal och regional statistik som är jämförbar och uppdaterad. Det är viktigt att statistiken är lättillgänglig för samtliga aktörer och även innefattar analys av framtaget underlag.

Förslag 3 - Klimatomställningsfunktion på strategisk nivå hos kommuner

Region Örebro län är positivt inställd till förslaget om en klimatomställningsfunktion på strategisk nivå hos kommuner. Det är viktigt att klimatomställningsfunktionen blir en permanent lösning, och inte något som regelbundet kräver en ny ansökan om stöd för finansiering. En permanent lösning ger funktionen mera tyngd, säkerställer kontinuiteten i arbetet och främjar att tjänsterna tillsätts av personer med god kompetens på området.

Arbetet med klimatomställning berör fler olika avdelningar inom respektive kommun, och kräver även samarbete över organisationsgränser för att möjliggöra nya lösningar. Region Örebro län anser att stöd för att möta denna utmaning är viktigt. Dock anser Region Örebro län det vara mycket viktigt att kommuner även fortsättningsvis, med stöd av den i regeringsformen fastställda

kommunala självstyrelsen, själva fattar beslut om sina verksamhetsformer och organisationsformer. Region Örebro län anser således att inrättandet av och den organisatoriska placeringen av en klimatomställningsfunktion är frågor kommuner själva ska besluta om.

Förslag 4 - Standardiserad redovisning av klimatåtgärder

Region Örebro län anser att förslaget om standardiserad redovisning av klimatåtgärder kommer att underlätta för kommunerna, dels genom att bättre möjligheter för samarbete skapas, dels genom att möjligheterna att göra välgrundade motiveringar till klimatåtgärder förstärks. En tydlig redovisning av åtgärder och resultat kan förebygga hinder eller frågeställningar i beslutsprocesser.

Förslag 5 - Förstärkt uppdrag till länsstyrelsen för att leda och koordinera energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå

Region Örebro län ser positivt på att den regionala nivån föreslås få ett förstärkt uppdrag och tillförda resurser för att leda och koordinera energi- och klimatomställning. För att möjliggöra en omställning i tillräckligt snabb takt anser dock Region Örebro län att uppdraget bör ges till regionerna inom ramen för det regionala utvecklingsansvaret.

Det är mycket viktigt att de finansiella omställningsstöd som ges är långsiktiga och direkt riktade till de aktörer som arbetar med åtgärder och aktiviteter, så som energikontor och energi- och klimatrådgivare. För att garantera goda stöd och en effektiv process bör stöd ges direkt till agerande part. De regionala rollerna behöver därför förtydligas. Energikontoren bör pekas ut att vara den mobiliserande och operativa lokala och regionala kraften för energi- och klimatomställningen och erhålla ett direkt riktat stöd för uppdraget.

För att möta utmaningen att genomföra en klimatomställning måste arbete ske på fler nivåer. Både globalt och nationellt, men även på regional och lokal nivå. Energikontor finns regionalt i hela landet och har till uppgift att bidra till att respektive regioner når sina energi- och klimatmål. Energikontorens arbete är väletablerat och grundar sig på en samlad expertis som möjliggör stöd för kommuner, regioner och företag genom stöd i initiativ och projekt för att ställa om till en hållbar verksamhet. Arbetet sker på flera sätt, både strategiskt och operativt samt i olika typer av samverkans- och utvecklingsprojekt. På en lokal nivå är kommuner en viktig aktör med möjlighet att påverka och arbeta aktivt med kommuninvånare och sin egen verksamhet. Energi- och klimatrådgivningen är en kommunal tjänst som stöttar både privatpersoner och

lokala företag. Det är en lättillgänglig tjänst som varit mycket uppskattad och användbar framförallt under de senaste månadernas energisituation.

Förslag 6 - Regional upphandlingssamordning

Region Örebro län anser att förslag 6 om stöd till kommuner genom fleråriga statliga stöd för regionala funktioner för upphandlingssamordning är mycket positivt. Det finns ofta en personell resursbrist inom upphandlingsenheter som kan påverka möjligheterna till kravställning med klimathänsyn och uppföljning av krav och avtalsvillkor. En regional upphandlingssamordnare kan vara en viktig insats för att åtgärda denna brist. Om fler upphandlingar och kravställningar samordnas på nationell och regional nivå kan arbetsbelastningen på enskilda upphandlande myndigheter och enheter minska. Dessutom får marknaden bättre förutsättningar att planera långsiktigt.

Förslag 7 - Regional mobilitets- och tillgänglighetssamordningsfunktion

Region Örebro län anser att förslaget om regional mobilitets- och tillgänglighetssamordningsfunktion är mycket intressant för utvecklingen av ett mer transporteffektivt samhälle.

För att förslaget ska få genomslag anser dock Region Örebro län att det kommer att krävas en starkare statlig styrning som främjar transporteffektivitet. Det finns beslut på den statliga nivån som kan ha mycket stor betydelse för det framtida resandet. Här vill Region Örebro län främst lyfta fram en förändring av reseavdraget. Från kollektivtrafikbranschen finns det en stor enighet i att det förslag som den tidigare regeringen lade fram skulle kunna innebära mycket positiva förutsättningar för en omställning från bil till kollektivtrafik. Det förslag som nuvarande regering lagt fram innebär tyvärr ett steg i motsatt riktning.

För att öka det kollektiva resandet bedöms stora infrastrukturinvesteringar vara avgörande. Här har möjligheten att ansöka om statliga bidrag via stadsmiljöavtalen varit viktiga för utvecklingen. Region Örebro län vill därför lyfta att det upplevs som ett stort steg tillbaka om dessa investeringsstöd tas bort. Om stadsmiljöavtalen skulle kopplas till föreslagen *Färdplan för kommuner och regioners klimatomställning* skulle denna sannolikt kunna göra ännu bättre nytta genom att det då också skapas förutsättningar för mer mjuka åtgärder i syfte att infrastrukturinvesteringarna används på rätt sätt. Annars finns en risk att det investeras i kollektivtrafikinfrastruktur utan att samtidigt göra något för att begränsa bilismen.

Förslag 8 - Ökade klimatkrav i offentlig upphandling

Region Örebro län är positiv till en tydliggörande vägledning gällande ökade klimatkrav i offentlig upphandling, framförallt inom de områden där krav som gynnar klimatomställning kan ge mest effekt. Upphandling kan vara ett kraftfullt verktyg för att driva på klimatomställningen, men för att det ska fungera i praktiken krävs oftast att även andra pusselbitar finns på plats, t.ex. tydliga mål, goda dialoger, teknisk infrastruktur och tillräcklig budget.

Förslag 9 - Ökad lokal implementeringsförmåga för kolinbindning via återvätning

Inga synpunkter.

Förslag 10 - Utred tillstånds- respektive anmälningskrav för stora energi- och eleffektanvändare

Inga synpunkter.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Regionstyrelsens ordförande

Rickard Simonsson
Regiondirektör